

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gavdendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

Tractatus III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

quantur; quæ quidem maximam mihi sanè artificis, hæc instrumenta tam aptè, concinneque ad vsus suos adhibentis industriam, magnificentiamque liquidò commendant, præterquam quod multa abcondita sunt maiora his.

TRACTATUS III.

16. **H**Oc egodum attentus confidero, tum verò putidum planè mihi visum est, quod quidam cum Aristotele Philosophi ausi sunt statuere, Dei Prouidentiam non nisi vsque ad lunam descendere, sublunaria verò non curare. Indignum enim esse, aiebant illi, tantum Numen minutissimis animalculis, herbis, imò & sordibus sese impendere, quas vel manibus contrectare turpe sit viro. Cum hominibus verò non tam rectè agi, vt Deum credibile sit se iis impendere. An enim tantarum fortunarum inæqualitatem, permittat Deus, & scœlera non impunè fieri modò, sed & præmiis plerumque affici?
17. **F**œdæ sunt hæc blasphemantium voces, & verò etiam Philosopho indignæ, nescio quo pacto Aristoteli ingenium in Lunâ hæserit. Age enim, quisquis es; Diuinæ Prouidentia Censor temerarie. Cælorum orbis curare Deum dicis tu, sublunaria non curare. At verò quis artifex instrumenta artis suæ exacta vt sint curat, ad opus verò ipsum cui instrumenta adhibentur non attendit? Horologium vt horæ designentur conficit artifex; rotas summâ accuratatione distribuit, polit, excavat, tympana cochleasque ritè inserit, campanum æs superimponit, appendit pondera; horæ autem vt malleo aut indice designentur id verò non agit; aut si horis vt eumque inuigilet, certè quadrantibus non attendit, minutis verò multo minus; nimis enim hæc quidem exilia sunt, quàm vt iis procurandis sese impendat tantus artifex. Næ tu automatis imperitus es, qui isthæc dicta dicis; næ tu artificis es iniurius. Et enim non nisi vt horæ indicarentur, tota constructa est machina. Machinam ergò curet, qui horas negligit? Et rursus horis attendat, cui minuta ipsa non sunt in pretio? minuta sanè horas constituunt. Hæc si in hoc artifice sunt peridicula; in Deo certè sunt prorsus indigna.
18. **R**ursus enim cum animum ad ea, quæ in hoc terræ globo eueniunt, sedulus aduerto; illud liquidissimè perspicio, nullum esse

Hinc patet
Deum cu-
rare sublu-
naria.

Etiam mi-
nima.

esse in nubibus nimbum, aut ventum, aut meteorum; nullum in mari motum; nullam in terrâ aut animantium, aut herbarum, ne minimi quidem flosculi, aut limacis exortum, qui non à Sole & Lunâ initium sumat, alimentum, & occasum. Illudque vel ex eo collegi clarissimè, quòd motu Soli adempto, brevissimo tempore animalia perirent omnia, totaque terra in squallidas arenas abiret illicò; aut frigore perpetuo constricta, nullum animalibus præstaret usum. Quis itaque sanus mihi, nisi insanum me reddiderit, persuadeat, cælestes orbis & corpora accurare Deum, sublunaria verò contemnere? cùm istud liquido constet, solum ad sublunaria curanda, efformanda, alenda, & conservanda, calorum globos inuentos esse, & constructos. Instrumenta hæc sunt, & verò instrumentis inuigilat artifex, operi verò non attendit. Indignum id Deo dicis, exiguum nimis Deo; si ea curet ingloriam. Attamen honoris sui quamvis tenacissimum, tamen audio quasi iactantem se, non tantum quod sit imbrium, sed quod sanè valde minutum est, quòd sit stille voris pater. *De vtero eius egressa quòd sit glacies, & gebi de celo quòd genuerit.* De celo, hoc est, per orbium cælestium corpora. Et verò Christus ipse Paterni honoris propagator egregius, palam proclamât, *ne passerem quidem in terram cadere sine Patre suo, omnesque ab eo capillos capitis esse numeratos.*

Et verò, cur Deo indignum dicam ego, minutissimo etiam animalculo aduigilare, nec tamen eum dedecere Solis orbi assistere? quasi verò aut hoc, aut illud Deo dignum sit, si Dei se independentis voluntatem excepias. Quin imò si rectè rationem in eo, magis Deo digna est formicæ, culicisque efformatio, quam ipsius Solis; magis certè admirandum est in illis artificium; nam si tres, quatuorve in Sole motus sint, infiniti sunt in culice. Quid in Sole, formicæ studijs, affectionibus, laboribusque, simile reperies, si animalculi artificium spectes? Verùm ne comparisonem instituamus, illud dicam cum Augustino. *Quis disposuit, quis fecit ista? expauescit in minimis, lauda magnum. Qui fecit in celo Angelum, ipse fecit in terrâ vermiculum.* Nemo autem mihi blasphemus obtudat, quòd Deus fecerit quidquam indignum se.

Neque cū
curam in-
dignā Deo.

Job 38,

19.

D Aug.
in pl. 14.

Atque ex his omnibus,

20.

maximam sanè opinionem concipere incepti, de Mente, omnia & singula, non maxima modò sed & minima

minima quæque producentis, curantis, conferuantis Dei. In-
gens sanè Mens, quæ tanta circumplectitur.

TRACTATUS IV.

21. **V**erùm quia id mihi in mentem venire poterat, eum qui tan-
tis rebus vacat, operamque rebus tam diuersis vno tempore,
varijsque locis impendit, fortassis errare nonnunquam, aut ob-
liuione, aut incuriâ, aut etiam infortiâ; petiâ priùs à summo
Numine veniâ, arcanum illud conclaue aut *Sanctuarium*, altiùs
subij, totamque isthic Diuinæ Scientiæ, seu Theologiæ biblio-
thecam, & quidem non vnicam, sed triplicem sum contempla-
tus. Deus immortalis! Quid ibi non vidi, quid non stupui! ne-
que tamen libros ipsos inspicere datum fuit; titulos tantùm, &
quidem cursim perlustraui.

*Ad exci-
tandâ in-
gentem de
Deo opinio-
nem consi-
deratur
triplex sci-
tiâ Dei.*

22. Ac prima quidem quæ intranti occurrit Bibliotheca, seu
Scientia, est ea, quam Theologi vocant, *Scientiam simplicis in-
telligentiæ*. Simplex Intelligentia, quia nihil extra se operatur,
tota in intelligendo consistit. Deus bone quanta abyssus! Hâc
enim comprehendit omnes, quotquot sunt possibles creaturæ;
mundos possibles infinitos, qualis hic quem modò incolimus,
vnus est; creaturarum species infinitas, infinita in quâuis specie
indiuia, infinitos Angelos, homines infinitos, infinita ani-
malia, quæ nunquam tamen futura sint, nisi in solâ Mente Dei.
Eamque Scientiam ita vidi Deo competere, vt sine hâc Deus
non foret. Si enim præter eas, quas condet creaturas, alias pos-
sibles non cognoscat; certè ijs conditis, exhausta erit condendi
potentia; nemo enim id conficere potest, cuius ideam nō habeat
animo præconceptam. Illud etiam vidi cognitiones illas, non
esse in Deo diuersas, aut sibi inuicem succedentes; sed omnes om-
ninò simultaneas, inuariatas, claras, semperque constantes sibi.
Quin imò, id quoque perspexi clarè, omnes illas cognitiones si-
mul iunctas, nihil aliud esse quàm ipsum Deum. Adeò vt si vel
minima deforet, Deus esse desineret. Hanc verò scientiam Deo
prorsus esse necessariam, vt liberè, quæcumque vellet, posset con-
dere, etiam est manifestum. Liberè inquam; quomodo enim
mundum condere si volebat, hunc & tamen liberè condidit, si
nullum alium præter hunc, possibilem esse non cognoscebat?

*Scientia
simplicis
intelligen-
tiæ.*

-A-T-O-A-R-I

E e e

Incogniti